

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ปัญหาและความสำคัญ

เมื่อกล่าวถึงฟุตบอล สิ่งที่ทุกคนน่าจะให้นิยามได้ตรงกันก็คือ ฟุตบอลคือกีฬาประเภทหนึ่ง เพราะ "ฟุตบอล" (football) เป็นคำสามัญ กล่าวคือ เป็นชื่อหมวดกีฬาประเภทหนึ่งที่เล่นกันบน สนามหญ้า ต้องอาศัยลูกบอลเล่นระหว่างผู้เล่น 2 ฝ่าย ผู้เล่นในแต่ละฝ่ายมีหลายคน ในการเล่น จะต้องนำลูกบอลไปในเขตหนึ่งซึ่งกำหนดว่าเป็นประตูของฝ่ายตรงข้าม

ในสหรัฐอเมริกา ฟุตบอลหมายถึงกีฬาอเมริกันฟุตบอล ในประเทศออสเตรเลียอาจหมายถึง กีฬาออสเตรเลียฟุตซอล ในบางกลุ่มอาจหมายถึงชื่อเรียกสั้นๆของกีฬารักบี้ฟุตบอล แต่ใน ความเข้าใจของคนส่วนมากในโลกใบนี้ ซึ่งรวมถึงประเทศไทย อังกฤษ หรือ อีกหลายๆประเทศ ฟุตบอล คือ การเล่นมีลูกบอลทรงกลม 1 ลูก คนเล่นข้างละ 11 คน เล่นกันในสนามหญ้ารูปสี่ เหลี่ยมผืนผ้า และผู้เล่นแต่ละฝ่ายต้องพยายามเตะลูกบอลไปให้เข้าประตูฝ่ายตรงข้ามของฝ่ายตรง ข้ามให้ได้ อย่างไรก็ตาม ในกลุ่มบุคคลบางกลุ่ม โดยเฉพาะในประเทศสหรัฐอเมริกา จะเรียกการ เล่นชนิดนี้ว่า "ซ็อคเกอร์" (soccer)

ในปัจจุบัน ฟุตบอล อาจถือได้ว่า เป็นกีฬาที่มีคนติดตามชมมากที่สุดในโลกก็ว่าได้ โดยเฉพาะในทุกๆ 4 ปี ซึ่งมีการจัดการแข่งขันฟุตบอลที่เรียกว่า "ฟุตบอลโลก" ซึ่งจะมีประเทศต่างๆที่ เข้าร่วมแข่งขันมากกว่า 180 ประเทศ โดยประเทศต่างๆเหล่านี้จะต้องเป็นสมาชิกของสมาพันธ์ ฟุตบอลนานาชาติหรือ ฟีฟ่า(FIFA) มีจำนวนคนที่ติดตามชมการแข่งขัน มากกว่า 4,000 ล้านคน

อาจกล่าวได้ว่า ฟุตบอลและกีฬาประเภทอื่นๆ เป็นวัฒนธรรมหรือเป็นประดิษฐกรรมทาง ปัญญาอย่างหนึ่งของมนุษย์ นับตั้งแต่มนุษย์รู้จักการอยู่รวมกลุ่ม และเริ่มสร้างอารยธรรม มีการ เปลี่ยนแปลงวิถีการผลิตและวิถีการดำรงชีวิตของมนุษย์ ที่พัฒนาจากการเข้าป่าล่าสัตว์หรือเก็บ ผลไม้เป็นอาหาร ไปสู่การผลิตในระบบโรงงานอุตสาหกรรมที่มีการใช้แรงงานเข้มข้น และพัฒนาไป จนถึงระดับที่แทบไม่จำเป็นต้องใช้แรงงานมนุษย์ในการผลิต แต่ใช้เครื่องจักรหรือหุ่นยนต์ในการ ผลิต ในวิถีการผลิตที่เปลี่ยนไปดังกล่าวนี้ ทำให้การกีฬาได้ปรับเปลี่ยนไปเช่นกัน ในยุคสมัยหนึ่ง อาจใช้การกีฬาเป็นเครื่องมือในการฝึกฝนทักษะทางกายภาพ เพื่อเป็นประโยชน์ในการใช้พลังงาน งานให้ได้ประสิทธิภาพสูงสุดในการผลิต แต่ในยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป รูปแบบของพลังงานการผลิต ที่เปลี่ยนแปลง ก็ได้ทำให้การใช้งานของพลังงานเปลี่ยนแปลงไป เมื่อมีการใช้เครื่องจักรในการ

ผลิตเพิ่มมากขึ้น มนุษย์อาจจะได้รับความสะดวกสบายทางกายภาพมากขึ้น หากแต่เกิดความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าการรูปแบบในการเคลื่อนไหวร่างกายที่ถูกจำกัดรูปแบบจากสายพานการผลิตและรวมถึงความเครียดในจิตใจที่เพิ่มมากขึ้น การกีฬาได้กลายมาเป็นเครื่องมือในการผ่อนคลายความตึงเครียด ทั้งทางร่างกายและจิตใจ

ในอีกทางหนึ่ง การกีฬาก็กลายเป็นเครื่องมือที่แสดงชนชั้นและฐานะทางสังคม ในยุคสมัยของอาณาจักรโรมัน ผู้ที่ต้องตกเป็นทาสหรือในฐานะทางสังคมที่ต่ำ จะต้องมาแข่งขันกีฬาเช่น การแข่งรถศึก หรือการแข่งขันกีฬาต่างๆ ให้บรรดาชนชั้นปกครองได้ชมเพื่อความบันเทิง ในรูปแบบดังกล่าว เกิดผลในสองทาง ทางหนึ่งในด้านผู้ที่เข้าแข่งขัน เป็นโอกาสที่จะได้รับการขยับฐานะทางสังคมให้ได้รับความยอมรับและผลประโยชน์จากทางสังคมมากขึ้น ซึ่งทำให้เกิดอาชีพนักกีฬาขึ้น และในอีกทางก็ทำให้เกิดความต้องการของผู้ชมที่จะชมการแข่งขันกีฬาเพื่อความบันเทิง

จากการชมการแข่งขันกีฬาเป็นกิจกรรมเพื่อความบันเทิงนี้เองที่เป็นส่วนหนึ่งให้การขยายตัวของกีฬาเป็นไปอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบัน ซึ่งเป็นโลกของการสื่อสารไร้พรมแดน การกีฬาแทบทุกประเภทจึงกลายเป็นสินค้าที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงมาก ทั้งยังก่อให้เกิดอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องกันอย่างมาก

อุตสาหกรรมต่อเนื่องอันหนึ่งของการกีฬาเพื่อความบันเทิงก็คือ การพนันทายผลการแข่งขันกีฬา ซึ่งไม่ใช่สิ่งที่เพิ่งเกิดขึ้นในยุคที่อุตสาหกรรมกีฬาเพื่อความบันเทิงแพร่หลาย หากแต่ทั้งการพนันและการกีฬาเป็นสิ่งที่ควบคู่มาตั้งแต่เริ่มแรกก็อาจกล่าวเช่นนั้นได้

ด้วยเหตุนี้ ในยุคที่ฟุตบอลได้รับความนิยมอย่างสูง จึงไม่สามารถที่จะหลีกเลี่ยงสิ่งที่เกิดขึ้นควบคู่กันไปได้ นั่นคือ การพนัน ในยุคที่การสื่อสารได้พัฒนาไปอย่างมาก ตลาดของการชมกีฬาเพื่อความบันเทิงไม่ได้อยู่ภายใต้ข้อจำกัดของสถานที่อีกต่อไป การแข่งขันฟุตบอลยิ่งได้รับความนิยมมากขึ้นจากการพยายามทำการตลาดผ่านการถ่ายทอดผ่านระบบสื่อสารมวลชน ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ หรือแม้แต่ อินเทอร์เน็ต ซึ่งได้รับอานิสงส์ในด้านความสามารถในการทำกำไรจากการแข่งขันฟุตบอลนัดต่างๆ และระบบสื่อสารมวลชนก็ได้ทำให้ความนิยมของฟุตบอลมีมากขึ้นด้วย ดังนั้นการพนันฟุตบอลก็จะแพร่กระจายออกไปด้วยศักยภาพของระบบสื่อสารเช่นกัน

ในปัจจุบันการแข่งขันฟุตบอลที่ได้รับความนิยมในประเทศไทย โดยส่วนใหญ่จะเป็นการแข่งขันฟุตบอลในต่างประเทศ ที่ได้รับการนำเสนอทางสื่อมวลชนแขนงต่างๆ ซึ่งที่สำคัญที่สุดคงจะเป็นทางโทรทัศน์ ซึ่งเป็นสื่อที่สื่อสารภาพเคลื่อนไหวได้ จึงสามารถถ่ายทอดความสนุกสนานจากการรับชมได้อย่างเต็มที่ และเช่นกัน ในอีกด้านหนึ่ง ตลาดการพนันทายผลการแข่งขันฟุตบอลก็ขยายตัวและได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง จนกลายเป็นปัญหาที่ทำให้เกิดข้อถกเถียงมากมาย

การศึกษาเรื่อง "อุตสาหกรรมการพนันฟุตบอลในเขตกรุงเทพมหานคร" เป็นความพยายามที่จะทำความเข้าใจอุตสาหกรรมการพนันฟุตบอลในฐานะที่เป็นสินค้าชนิดหนึ่งในตลาดที่มีพัฒนาการมายาวนาน และมีความเชื่อมต่อกับองค์รวมของสังคมในหลายมิติ ทั้งในด้านวัฒนธรรม ระบบคิด ระบบกฎหมาย ฯลฯ เพื่อจะได้นำไปกำหนดนโยบายในการจัดการที่เหมาะสมและเป็นไปได้ในท้ายที่สุด

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษาอุตสาหกรรมการพนันฟุตบอลในงานชิ้นนี้ จะทำครอบคลุมเฉพาะพื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานคร เนื่องจากเป็นตลาดใหญ่ที่สุดและเป็นศูนย์กลางของโครงการอุตสาหกรรมการพนันฟุตบอล โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังนี้

1. เพื่อศึกษาโครงสร้างอุตสาหกรรมการพนันฟุตบอล ในฐานะที่การพนันฟุตบอลเป็นสินค้าและบริการอย่างหนึ่งที่มีการแลกเปลี่ยนซื้อขายกันในตลาด
2. เพื่อหาแนวนโยบายที่เหมาะสมและเป็นไปได้ในการควบคุมและจัดการการพนันฟุตบอลอย่างเป็นรูปธรรม

1.3 วิธีการศึกษา

1.3.1 แนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

เนื่องจากโครงสร้างของการพนันฟุตบอลมีความซับซ้อน เพราะขณะที่ด้านหนึ่งเป็นกิจกรรมสำหรับการพักผ่อน สันทนาการ หรือเป็นความบันเทิงเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด แต่อีกด้านหนึ่งกลับเป็นกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย การศึกษาอุตสาหกรรมการพนันฟุตบอลจึงจำเป็นต้องอาศัยการวิเคราะห์แบบองค์รวม โดยพิจารณาระบบ กลไก และความสัมพันธ์ของส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษา จะพิจารณาการพนันฟุตบอลจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ โดยดูกิจกรรมการพนันทายผลฟุตบอลเป็นสินค้าชนิดหนึ่งในตลาดการพนัน มีลักษณะเช่นเดียวกับการพนันทายผลโดยทั่วไป คือ เริ่มจากการที่คนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มาทำข้อตกลงหรือพนันกันไว้ในสิ่งที่ยังไม่รู้ผลแน่ชัด และมีการกำหนดผลประโยชน์ที่ฝ่ายหนึ่งจะได้รับเมื่อผลเป็นไปตามที่คาดการณ และฝ่ายหนึ่งจะต้องเสียผลประโยชน์ตามข้อตกลงเมื่อผลไม่เป็นไปตามที่คาดการณไว้ ต่อมาเมื่อมีคนมาเล่น

พนันมากขึ้น การทำข้อตกลงจึงต้องมีคนกลางเข้ามาจัดการหรือกำหนดกติกาให้กับการเล่นดังกล่าว นี่คือการพิจารณาการเล่นในฐานะที่เป็น "สินค้าหรือผลิตภัณฑ์" ผู้เล่นการพนันเป็นผู้ให้บริการหรือผู้ซื้อสินค้าหรือ "ผู้บริโภค" ส่วนเจ้ามือหรือคนรับพนันเป็นผู้ที่ให้บริการหรือ "ผู้ขายหรือผู้ผลิต" เกิดเป็นกระแสการไหลเวียนสินค้าในตลาดการพนัน

1.3.2 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลทุติยภูมิ รวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในรูปแบบของรายงานวิจัย บทความวิจัยหนังสือ วารสาร และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ รวมถึงการหาข้อมูลจากเว็บไซต์ด้วย

ข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการทำวิจัยภาคสนาม ซึ่งจะมี 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับตลาดโดยตรง จะใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงจากผู้สัมผัสกรณี (key informant) และอีกส่วนหนึ่งใช้เป็นการออกแบบสอบถามเพื่อให้ผู้ใช้บริการตอบคำถาม ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ตรงในการเล่นพนันฟุตบอล โดยให้ทำแบบสอบถามผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

ขั้นตอนในการเก็บแบบสอบถามผ่านอินเทอร์เน็ต เริ่มจากการสร้างแบบสอบถามขึ้นที่เว็บไซต์ <http://www.se-ed.net/thsurvey/survey.html> จากนั้นจึงประกาศตามเว็บไซต์ที่มีผู้นิยมเข้าชมมาก เช่น <http://www.pantip.com> โดยชักชวนให้ผู้ใช้ที่มีประสบการณ์ในการเล่นพนันฟุตบอลเข้ามาทำแบบสอบถามที่เว็บไซต์ดังกล่าว

วิธีการเก็บข้อมูลผ่านเว็บไซต์จะมีข้อจำกัดอยู่ในหลายประการ เช่น ผู้ที่ตอบแบบสอบถามจะมีเพียงคนกลุ่มเดียว คือกลุ่มที่ใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตค่อนข้างบ่อย ทำให้ไม่มีกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะส่งผลให้ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่จะตอบคำถามอาจไม่หลากหลายมากนัก นอกจากนั้นผู้ตอบแบบสอบถามยังอาจเข้าใจแบบสอบถามคลาดเคลื่อนจนอาจทำให้ข้อมูลมีความคลาดเคลื่อนได้ แต่การเก็บแบบสอบถามผ่านเว็บไซต์ก็มีข้อดีหลายประการ ได้แก่

1. ทำให้ได้ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้มีประสบการณ์จริงและยินดีให้ข้อมูล เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามมีโอกาสในการเลือกพิจารณาว่าจะตอบแบบสอบถามหรือไม่โดยอิสระ ไม่มีแรงกดดันจากผู้เก็บแบบสอบถาม
2. ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับความสะดวกในการให้ข้อมูล เพราะการตอบแบบสอบถามจะทำเวลาได้ก็ได้ ทำเมื่ออยู่ที่บ้านหรือที่ทำงานก็ได้
3. ลดการเผชิญหน้า และสร้างความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยให้กับผู้ตอบแบบสอบถาม โดยเฉพาะเมื่อประเด็นศึกษาเป็นเรื่องผิดกฎหมาย อาจทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นกังวลต่อสวัสดิ

ภาพความปลอดภัยของตนเองจนไม่กล้าเปิดเผยความจริง การเก็บแบบสอบถามผ่านเว็บไซต์จะ
 ช่วยในเรื่องนี้ได้ เพราะผู้ตอบแบบสอบถามไม่จำเป็นต้องเปิดเผยตัวเอง

4. ลดข้อผิดพลาดอันอาจเกิดขึ้นในกระบวนการบันทึกข้อมูลเอกสาร เนื่องจากการเก็บ
 แบบสอบถามผ่านเว็บไซต์สามารถส่งผ่านข้อมูลเข้าสู่โปรแกรมการประมวลผลได้โดยตรงผ่านการ
 เขียนโปรแกรมตั้งแต่เริ่มต้นทำงานไม่จำเป็นต้องมีการลงรหัสเหมือนการบันทึกข้อมูลเอกสาร เช่น
 ในอดีต

1.3.3 วิธีวิเคราะห์

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บแบบสอบถามที่ตอบผ่านทางเว็บไซต์ จะผ่านการแปลความหมาย
 ทางอิเล็กทรอนิกส์โดยอัตโนมัติโดยไม่จำเป็นต้องมาลงรหัสอีกครั้ง จากนั้นจึงนำไปประมวลผล
 โดยอาศัยเครื่องมือทางสถิติโปรแกรม SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ และจะนำเสนอบท
 วิเคราะห์ผ่านการวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงพรรณนา(Descriptive Statistics) โดยแสดงข้อมูลเป็น
 จำนวนความถี่ อัตราส่วนและร้อยละ เพื่ออธิบายข้อมูล ของลักษณะพฤติกรรมของผู้เล่นพนัน
 ฟุตบอลในตลาด แรงจูงใจในการเล่นพนัน เป็นอย่างไร

สำหรับข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลจากการสัมภาษณ์ รวมถึงการนำเสนองานโดยรวม จะ
 อาศัยวิธีนำเสนอแบบพรรณนาความวิเคราะห์

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาอุตสาหกรรมการพนันฟุตบอลในเขตกรุงเทพมหานคร จะช่วยขยายความรู้และ
 ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างของอุตสาหกรรมการพนันฟุตบอล ทั้งในมิติทางเศรษฐกิจ ที่
 พิจารณาการพนันทายผลฟุตบอลที่กำลังเกิดขึ้นและเป็นไปในสังคมว่าเป็นสินค้าชนิดหนึ่งในตลาด
 การพนัน และการมองแบบองค์รวม ซึ่งจะทำให้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำรงอยู่และการขยายตัว
 ของอุตสาหกรรมการพนันฟุตบอลชัดเจนขึ้น และท้ายที่สุดความรู้ความเข้าใจที่เกิดขึ้นจะสามารถ
 ทำให้เกิดการพัฒนาโครงสร้างการจัดการและการควบคุมดูแลในระดับนโยบายที่มีรูปธรรมที่
 เหมาะสมและเป็นไปได้ในท้ายที่สุด